

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 1. Quomodo mala ex corde exeu[n]t?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSUS 19.

*De corde n. exeunt cogitationes male
homicidia, adulteria, fornicationes
furta, falsa testimonia, blasphemie.*

QVÆSTIO I.

Quomodo mala ex corde exeunt?

Principium § 1. *C*Or est principium & fons malarum cogitationum, & affectuum: ideo peccatum non est hominis substantia, tam enim originale quam actuale indè originem suam habet, vt Bellarm. c.3. l.4. c.31.

Hieronymus monet, quosdā fuisse, qui hinc Christum clamarent esse ignarum disputationis Physicæ, quod ea quæ in hominis substantiam conuerterentur alimenta, non teijcerentur in aphedrona, sed more vulgi dominus loquitur, exiguum est enim quod alit, præ eo, quod in faces abit.

Quod si aliquid ciborum inquinaret animam, ipsam attingere oporteret. Itaq; cauilla illa Iuliani & Porphyrij de d^e Hieronymus refutat. Nam & Marcus 7 ait, non intrare in cor, sed in ventrem. Iuliani, Porphyrij, Libanij nugae, quod Christus Physicem nescierit, quasi omnes cibi in ~~adipem~~ abijcerentur, nihil in substantiam edentis verteretur, iam olim Hippocrates rejicit.

Cibus in alimentum
exiguus. Nec aliter locuti sunt prudentissimi & doctissimi
gentium, ille enim in sano corpore æquale esse ma-
gitudinem alimenti & fœcium esse oportere digne
censuit. Neque tamen nefciuit in substantiam corporis
nonnullam portiunculã converti: sed eius, quod mi-
nimũ est, rationem sibi habendam non putavit.

Blasphemias v. 19. Beza vocat obtruncationes, cum tamen in sacra scriptura pro illo, quod contra Deum est vitio accipiatur. Nec blasphemus dicitur obtruncator. Quod verò idem Beza versionis causam reddit dicatq; de solis hominum disidiis dominum loqui, falsum est. Nam cogitationes male, & apud Marcum *μεγαλυναι, & εὐδοκίαν*, superbia, stultitia, etiam contra Deum sunt. Itaq; de omni peccatorū genere dominus loquitur, etiam eo, quo hominibus interdū bene fieri videtur, vt si quis vitam alteri perituro conferat. Omne n. quod corde egreditur, mentē inquinat.

V E R S V S 22.

*Et ecce mulier Cananea à finibus illis
egressa clamauit, dicens ei: Misere-
rere mei Domine, fili Dauid, filia
mea male à demonio vexatur.*

QVÆSTIO I.

Quæ mulier Cananea?

IN fines, inquit Marcus, in ipsas eorum regiones. Addit Marcus venisse & latere voluisse, per fines eorum transibit, & fortè declinando Iudeorum rabiem, aut vt ostenderet iam cærimonias desisse, & breui omnes desituras, ad gentes transitum parari. Quocirca falli eos existimo, qui negant in Sidoniorū aut Tyrriorum fines ingressum. Latere enim voluit, & Iudeorum rabiem mitigare, atque interim, vt docet Chrysostomus, gentium conuersioni præludere.

§ 2. Syrophœnissia fuit, nam in Syria fuit Phœnicia, imò Phœniciæ Lybici sive Pœni apud his oriundi. Cananæam à Cana maiore, vrbe vicinam tribui Afer dictam existimant, Ios. 28. alii quod ex Chanaan, Marcus 3. 32. *ἡ σιδαι* vocat, non Græcam genere, sed superscriptione: solent n. opponi Iudæi & Græci, dū agitur de religione.

Per כ & פ scribitur, non ק & K. itaq; à Canaan esse videtur. Vna est ex septem illis gentib⁹ Iosue 3, 10 quæ

juxta mare. n. 13, 30. nec deleta fuit omnino. Iud. 1, 30.
Quos Hebræi Chanaanæos Græci Phœniciæ vocarunt
Ios. 5, 1. reges Chanaā, 72. Reges Phœniciæ. Phœniciæ
nauigatione & mercatura celebres fuere, & Chanaanæi
Os. 12, 7. If. 23, 8. Prov. 31, 24. Iob. 40, 28. Zach. 14, 1.

Syrus vocat **כנעניא** *Cenaghanatha*, quod indicio
est à veteribus Chananæis esse. Non autē **קנא** ex *Carth.*

§.3. Marcus in domum ait venisse & latere non potuisse. Non repugnant autem Evangelistae: nam, vt docet Augustin. de consensu Evangelistarum, cum venisset in partes Tyri & Sidonis mox vt lateret domum ingressus est. hoc audito secuta est Syrophœnissa, & pro filia sinitate eum adiit, ipse autem cum videret se non latere, porro egressus est, & currit secus a mulier. Siceretam Abul. c. 63.

Castellio, quod Matthæus ait *δαίμονισμα*, vertit: furiosa est, nō tantum improprie sed etiam periculose: nam morbum esse naturæ posset quispiam suspicari, non agitationem mali dæmonis, quemadmodum quidam humori melancholico mala ista tribuerunt.

VERSUS 23.

*Quinonrespondit ei verbum. Et ac-
cedentes discipuli eius rogante-
um dicentes : Dimitte eam, quia
clamat post nos.*

QVÆSTIO I.

Cur non respondit?

§. i. **D** Vas præcipuè causas existimo. Prima, quod
venisset ad oues, quæ perierunt domus Iſa-
ël, non ad gentes. Altera, vt ingentem eius ardorem
fidemq; monstraret,

Posteriorem Chrysostomus pulchrè exponit, διὰ τὴν αὐτὴν ἡνείκετον τὴν δόξαν, ἵνα δὲ ἕκαστος τῆς φιλοσοφίας, ἢ τοῦ ὁσυναιμύελαν, ἐδ' αὐτῇ ταύτῃ ἐδιδάσκων, ἐδ' αὐτῇ ἐπιστομῇ μὴ ἐν τῇ πάλιν. Ideo negabat gratiā, vt Philosophiam eius omnibus pre-
tiosa eret, nō quia ei uire filia eius nolebat, quam certe curauit.

Christus in diebus carnis ingentem erga populum
Iſraëliticum affectum ostendit, quem illi cum impiè
& contumaciter rejicerent, tandem deserti sunt.

Augustinus Serm. 74. de tempore aliam causam adducit. Petebat beneficium instantissime curanda filius, quia male a demonio vexabatur. Tyrus et Sidon non erant civitates populi Israël, sed gentium, quarum vicine illi populo. Clamabat ergo avida impetrandi beneficii, fortiter, pulsante, & dissimulabatur ab eo, non vt misericordia in eum geratur, sed vt desiderium accenderetur: nec solum vt desiderium accenderetur, sed, sicut ante dixi, vt humilitas commendaretur. Clamabat ergo Domino non audiente, sed quod facturus erat in silentio disponente.

VERSVS 24.

*Ipse autem respondens ait: non sum
missus nisi ad oves qua perierunt
domus Israel.*

QVÆSTIO I.

Propter quos Christus fuerit missus?

§. i. **C** Aluiniani errorem suum, quo Christi miser-
cordiam impugnant, ex hoc loco neque
quam stabiliter conantur. Dum aiunt ad eos Isra-
el missum esse dumtaxat, ideoque ob solos predestinatos
verbum assumptis humanam naturam. Contrarii
veritatis esse conuincitur: Iudæi enim fidem repulerunt,
indigni vitæ æternæ Nec per oves Israël soli electi sunt
intelligendi, sed omnes quotquot in gente Abrahami
dum verfabantur, cum quæ fecus Dei percussim fuit.
Quocirca nonnulli hæreticorum etiam in suos pre-
ceptores impingunt, dum Christi verba ad suam im-